RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 220.247 van 10 juli 2012
in de zaak A. 194.495/XII-6017

In zake: 1. XXXX
2. XXXX
3. XXXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Rika Heijse
kantoor houdend te 9000 Gent
Kortrijksesteenweg 867
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Riet Rombaut
kantoor houdend te 2540 Hove
Lintsesteenweg 740
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 2 november 2009, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs van 11 september 2009 met betrekking tot het dragen van levensbeschouwelijke kentekens.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 217.021 van 23 december 2011 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een verslag opgesteld, op grond van artikel 93 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Met toepassing van artikel 90, § 1, vierde lid van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, is de zaak verwezen naar een kamer met drie leden.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 juni 2012.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Rika Heijse, die verschijnt voor de verzoekende partijen en advocaat Riet Rombaut, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Pleitnota

3.1. Verzoeksters hebben na de kennisgeving van het auditoraatsverslag maar vóór de openbare terechtzitting een pleitnota aan de Raad van State en aan verwerende partij bezorgd.

3.2. Verwerende partij vraagt dat deze nota uit de debatten wordt geweerd.

3.3. Het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voorziet niet in de mogelijkheid om een dergelijke nota als een processtuk neer te leggen.

Het is de partijen echter wel toegestaan om nieuwe feiten, die een invloed kunnen hebben op de ontvankelijkheid of de gegrondheid van het beroep, aan de Raad van State ter kennis te brengen. In zoverre de pleitnota op dergelijke feiten betrekking heeft, kan ze dan ook bij de zaak worden betrokken.

In zoverre de pleitnota geen betrekking heeft op dergelijke feiten wordt ze niet als een processtuk in aanmerking genomen, maar als een loutere inlichting en als de schriftelijke neerslag van de mondelinge uiteenzetting van verzoekende partijen ter zitting, en behoeft ze geen formeel antwoord.

De schriftelijke mededeling ervan vóór de zitting is te begrijpen als een vorm van hoffelijkheid ten aanzien van verwerende partij en de Raad; er is geen reden om in te gaan op de vraag van verwerende partij om de pleitnota uit de debatten te weren.

IV. Toepassing van de kortedebattenprocedure

Exceptie

4.1. Volgens het auditoraatsverslag moeten verzoeksters ambtshalve zonder actueel belang worden verklaard omdat zij een beslissing bestrijden "die te hunnen opzichte geen uitvoering heeft".

4.2. Verzoeksters wijzen erop dat in eerdere zaken uitspraak is gedaan over de situatie van leerlingen. De rechtspositie van leerlingen wordt geregeld, aldus verzoeksters, door het schoolreglement terwijl hun situatie als leerkrachten geregeld wordt door de neutraliteitsverklaring en het rechtspositiedecreet en niet door een schoolreglement dat zich enkel tot de leerlingen richt.

Zij merken op dat de bestreden beslissing wel als een soort interpretatie is op te vatten van de neutraliteitsverklaring, maar niet uitdrukkelijk is voorgesteld als een wijziging ervan; overigens zou deze dan ook ter ondertekening moeten worden voorgelegd aan de leerkrachten bij hun aanstelling of benoeming wat naar weten van verzoeksters nooit gebeurt. Zij merken op dat de raad van het Gemeenschapsonderwijs op 3 februari 2012 een beslissing heeft genomen die de inwerkingtreding van de bestreden beslissing moduleert in de tijd, maar volgens hen wijzigt deze nieuwe beslissing niets aan de inhoud ervan.

Beoordeling

5. De Raad van State erkent dat hij in een andere zaak in een eerder schorsingsarrest, nr. 202.039 van 18 maart 2010, overwoog dat de strekking van de bestreden beslissing een verordenend karakter leek te hebben en *prima facie* voldoende duidelijk, kenbaar en zeker was zodat, zelfs al dient ze formeel nog "omgezet" te worden in schoolreglementen, de leerling die erdoor geraakt dreigt te worden, niet hoefde te wachten op die onafwendbare concretiserende schoolreglementen om reeds de algemene beslissing van de Raad van het Gemeenschapsonderwijs te mogen aanvechten. Hieraan was niet vreemd dat in de bestreden beslissing te lezen was, eensdeels, dat "de scholen, instellingen en centra waar momenteel het dragen van levensbeschouwelijke kentekens toegelaten

is, de tijd [krijgen] om zich hiermee in orde te stellen" maar ook, anderdeels, "dat in de onderwijsinstellingen die dergelijk verbod niet voor 1 september 2009 hebben aangekondigd het verbod ingaat op 31 augustus 2010".

6. Thans, bij het onderzoek ten gronde evenwel, moet worden opgemerkt dat verwerende partij zowel in de procedure voor het Grondwettelijk Hof, die heeft geleid tot het arrest nr. 40/2011 van 15 maart 2011 als in andere procedures voor de Raad, bijvoorbeeld die welke heeft geleid tot het arrest nr. 215.009 van 8 september 2011, herhaalde dat het in de beslissing van 11 september 2009 vervatte verbod, om afdwingbaar te zijn, moet worden omgezet in reglementen van de betrokken gemeenschapsscholen. In de laatstgenoemde procedure, verduidelijkte het Gemeenschapsonderwijs daarenboven dat die reglementen ten vroegste op 1 september 2012 in werking zullen treden. Uit niets blijkt, noch beweren verzoeksters zelfs maar, dat de passus die verwees naar het ingaan van het verbod op 31 augustus 2010 voor hen -of anderen- enig gevolg heeft gekregen.

In de memorie van antwoord wijst verwerende partij erop dat de Raad van het Gemeenschapsonderwijs op 3 februari 2012 voorts heeft genotuleerd met betrekking tot de "impact op het schooljaar 2012-2013 e.v.", dat in instellingen waar nog geen verbod werd ingesteld, na de opheffing van de eerder bevolen schorsing van de bestreden beslissing van 11 september 2009, "de bepalingen van het schoolreglement van toepassing [blijven]". Aan de afgevaardigd bestuurder is voorts de opdracht gegeven "een implementatieplan" uit te werken.

Daarenboven betrof het in de reeds genoemde zaken een leerling, en zijn of waren verzoeksters in de huidige zaak leerkracht in het Gemeenschapsonderwijs, voor wie de implementatie en de afdwingbaarheid van het verbod op vlak van procedure en regelgeving anders verschijnt, zoals reeds is uiteengezet in het schorsingsarrest nr. 217.021.

7. Daargelaten of derde verzoekster, die thans niet meer in het Gemeenschapsonderwijs werkt, om die reden alleen al het actueel belang ontzegd moet worden, brengen de voornoemde gegevens de Raad ertoe, bij nadere over-

weging, zijn oordeel over het aanvechtbaar karakter van het bestreden besluit bij te stellen.

De Raad oordeelt bij nadere beschouwing dat, bekeken vanuit het oogpunt van verzoeksters, het bestreden besluit niet onmiddellijk griefhoudend is en verzoeksters geen rechtstreeks nadeel berokkent, maar slechts is op te vatten als een interne, voorbereidende instructie die het Gemeenschapsonderwijs nog te gelegener tijd -en zoals verwerende partij onderstreept: volgens de voorgeschreven procedures- dient te implementeren. Voor zover de mogelijke onmiddellijke inwerkingtreding op 31 augustus 2010 al in de tekst van het besluit besloten zou zijn geweest, stelt de Raad van State vast dat die passus minstens impliciet is opgeheven door verwerende partij als gevolg van de rechtsgedingen, gevoerd voor de Raad van State en daaropvolgende beslissingen van verwerende partij.

8. Dat verzoeksters tot heden door hun werkgever nog niet zijn verontrust wegens het dragen van zichtbare religieuze of levensbeschouwelijke kentekens, illustreert het voorgaande ten overvloede.

9. Uit wat voorafgaat volgt dat het beroep niet ontvankelijk is.

IV. Anonimisering

10. Met toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State vragen de verzoekende partijen dat bij de publicatie van het arrest hun identiteit niet wordt opgenomen.

Dit verzoek wordt ingewilligd.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op 1050 euro, elk voor een derde.

3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad van State wordt de identiteit van de verzoekende partijen niet bekendgemaakt.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 10 juli 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,

bijgestaan door

Silja Doms,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Silja Doms	**Dierk Verbiest**